

Yttrande över överklaganden i mål nr M 13523-19

SVEA HOVRÄTT
060105

INKOM: 2020-12-22
MÅLNR: M 13523-19
KÄNN: 163

Som boende i Klintehamn anser jag mig vara berörd i frågan om täktillstånd vid Snögrinde och Klintebys stenbrott. En utökad stenbrytning skulle inte bara påverka stenbrottens närmiljö utan hela Klintehamns samhälle, kringliggande socknar samt södra och västra Gotland. Jag yttrar mig därför över följande överklaganden.

Yttrande kring överklagan från Anders Odelius med flera

Jag ställer mig bakom de yrkanden som Odelius m.fl. lägger fram. De grunder till överklagan som förs fram av Odelius m.fl. är viktiga och högst relevanta. Att transporter av kalksten från stenbrotten till Klintehamns hamn, eller annan hamn på Gotland, skulle komma att påverka omgivningen genom buller och minskad trafiksäkerhet borde vara ställt bortom allt tvivel. Därtill vill jag tillföra att det inte bara är de fastigheter som ligger i direkt anslutning till stenbrotten som berörs. Så gott som alla invånare i Klintehamn nyttjar tillfartslederna till och från samhället och kommer att påverkas av den betydande trafikökning som 204 lastbilstransporter per dag innebär. En ökad mängd av tunga fordon skulle ge en försämrad trafiksäkerhet inte bara i området kring Bönders backe utan även i samhällets och hamnens närhet. Den allmänna boende- och livsmiljön i samhället skulle påverkas av ökat trafikbuller från länsväg 141 samt av ökat buller från tippning och lastning vid hamnen. Bullermätningar bör därför inte begränsas till enbart de fastigheter som ligger i anslutning till stenbrotten eller direkt invid den tänkta transportvägen. Bullermätningar bör även ske vid fastigheter i samhället och i hamnens närhet. Fastigheter i samhället eller i närheten av hamnområdet bör erbjudas bullerdämpande åtgärder.

Förutom risken för ökat buller finns det en påtaglig risk för försämrad luftkvalitet när krossad kalk skall fraktas från stenbrotten till hamnen. Domen från Mark- och miljödomstolen säger att:

”Material på fordonen ska inte sprida damm i samband med transporter till hamn utan vid behov vattenbegjutas, eller genom att lastutrymmet täcks.”

Begreppet ”vid behov” är godtyckligt och lämnar allt för mycket till subjektiva bedömningar. För att säkerställa att en utökad täktverksamhet och ökat antal transporter inte skulle bidra till en försämrad luftkvalitet bör mätningar av partikelhalter genomföras. Mätstationer bör upprättas vid de båda stenbrotten, i Klintehamns samhälle, längs transportvägen samt vid Klintehamns hamn. För att uppmätta värden skall ha någon jämförbar betydelse måste en baslinje baserad på dagens värden etableras. Mätningar av partikelhalter bör därför påbörjas innan en utökad brytning och utskeppning kan få påbörjas. Efter som partikelhalter varierar beroende på årstider så bör mätning av luftkvaliteten pågå minst ett kalenderår innan den utökade verksamheten kan få påbörjas.

Klinterberget är, precis som framförs i överklagan, ett viktigt rekreationsområde. Det är en plats dit människor söker sig för utflykter, promenader, yogapass, löprundor, gudstjänster eller bara stillhet. Här firas årligen Valborgsmässafton och midsommar. Klinterberget nås bäst antingen från den västra eller den östra sidan. I båda fallen via avfarter från länsväg 141. En ökad mängd tung trafik skulle öka risken för olyckor, göra rekreationsområdet mer svårtillgängligt samt störa den frid som området ger sina besökare. Sprängningar och maskinell bearbetning av sten i de närliggande stenbrotten skulle också bidra till att området inte längre upplevs som trivsamt. Domen från Mark- och miljödomstolen innehåller visserligen regler för hur sprängningar och annan bullrande verksamhet vid stenbrotten skall hanteras men faktum är att jag själv kan vittna om att sprängningar hörs och känns från

stenbrottet vid Lilla Snögrinde ända till Coop i centrala Klintehamn. Det är ett avstånd på tre kilometer.

Jag instämmer med Odelius m.fl. i att om SMA beviljas tillstånd för utökad brytning, så skall tider för transporter begränsas till normal dagarbetstid. Domstolen bör dock ta i beaktande att trafiken tätnar på morgon och kväll när människor åker till och från sina arbeten. För att minska lastbilstransporternas störningar på det övriga samhället bör transporter undvikas under de tider när trafiken är som tätast. Alternativt bör transporttättheten begränsas genom ett regelverk.

Yttrande kring överklagan från Klintetraktens framtid

Jag anser att de argument och åsikter som Klintetraktens framtid för fram i sin överklagan är viktiga och relevanta. Jag uppmanar domstolen att beakta hur ett dagbrott med en areal som är näst intill lika stor som Klintehamns samhälle kommer att påverka bygden. Möjligheterna att utveckla Klintehamn "som attraktiv boende- och vistelsemiljö" och att ge Klintehamn en identitet "som en attraktiv plats för verksamhet, boende och besökare" skulle begränsas kraftigt, om inte omöjliggöras av en närliggande industri av den typ och storlek som SMA Mineral vill bygga upp. Att buller, vibrationer från sprängningar och en aldrig sinande ström av tunga lastbilstransporter skulle stimulera till inflyttning i trakten eller stärka Klintehamn som besöksmål är helt osannolikt.

I bygden runt Klintehamn finns lämningar efter människor som sträcker sig ända tillbaka till yngre stenåldern. Trakten har alltid haft karaktären av ett kust- och jordbrukslandskap. Kalkbrytning har pågått under tidigare tider men aldrig i modern industriell skala. Ett dagbrott av den karaktär som beskrivs i SMA Minerals täktansökan skulle förändra kulturbygden från nu och för all framtid. De gröna och blå värden som Klintetraktens framtid vill stärka skulle istället försvinna till inget.

Yttrande kring hur utökad stenbrytning påverkar övriga Gotland

Länsväg 140 är en primär länsväg som går från Visby i norr till Fidenäs i söder via Klintehamn. Länsväg 140 binder alltså samman Visby med södra Gotland och den har en viktig funktion för norr-södergående trafik. Länsväg 141 är en primär länsväg som går mellan Klintehamn och Hemse. Länsväg 141 är viktig för kommunikation mellan västra och södra Gotland. Vid Klintehamn möts länsvägen 140 och 141. Den tänkta transportleden mellan stenbrotten och Klintehamns hamn går via länsväg 141. En ökning med 204 tunga lastbilstransporter per dygn skulle påverka inte bara Klintehamns närområde utan även trafiken till och från södra och västra Gotland. Domstolen bör ta helhetsbilden i beaktande och inte bara begränsa påverkan till området kring Bönders backe och Klintehamn.

Orleif Ericsson
Idrottsvägen 34
Klintehamn